

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 „ — „ Na štvrt roka — — 1 „ — „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i></p>
---	---	--

Stredište peňažných ústavov.

Cielom zabezpečenia a ratovania verejného majetku stroja sa založiť takrečené Stredište Peňažných Ústavov. K porade nad týmto návrhom povolaní finanční odborníci o tejto novej ustanovizni vyslovili sa jedine z ohľadov peňažných ústavov. Keď ale túto vec aj z iných ohľadov povážime, prideme ku tomu presvedčeniu, že s týmto návrhom vláda do života uviesť chce takú ustanovizeň, za ktorú najmä v terajšej dobe, vlast' a ľud opravde milujúci človek, oduševňovať sa nemôže.

Naša vláda, ako v mnohých iných veciach, i s týmto jej návrhom vystupuje ako s veľmi súrnym, ku zabezpečeniu a ratovaniu verejných majetkov potrebným prostriedkom. Keď ale celý tento návrh bližšie a nestranné preskúmame, musíme nahliadnuť, že cieľom jeho je nie zabezpečenie a ratovanie verejných majetkov, lež malých peňažných ústavov, ktoré pred štyri-päť rokami riastly, ako huby v horách, teraz sa ale klátia a viac-menej stoja pred krachom. Tieto majú byť ratované a skrze to pred veľkou škodou zachránené aj hlavnomestské veľké peňažné ústavy, ktorým malé sporiteľne a banky hrozne summy sú dlžné. Ku prevedeniu tejto finančnej akcie štát potrebuje 125 millionov. Túto obrovskú summu ale zas len neznesiteľne oďadený ľud musí zaplatiť. Ten ľud, ktorý v peňažných ústavoch od vkladov horko-fažko dostane 3—4 procenty, za pôžičky ale platí musí 8—10 procentov a vyšej. Každý nestranné smýšľajúci človek nahliadne, že ratovanie ľahkomyselne zakladaných a — česť výnimkám —

hriešnou ľahkomyselnosťou vedených menších peňažných ústavov, nemôže byť úlohou štátu, zvlášte v terajšej dobe svetovej vojny.

Dľa všeobecnej mienky štát má celkom iné úlohy, ako z mozolných peňazí ľudu podporovať bankárov a ich banky ratovať pred krachom. Tu sú tisíce a tisíce opustených sirôt a vdov, ktorých otcovia a manželia život svoj za vlast' obetovali na bojišťa. Tu sú tiež nepočtené tisíce pokaličených, zmrzačených a chorých, ktorí z božskej milosti síce vrátili sa domov z bojišťa, zväčša ale neschopní sú práce a cez celý život na farchu padnú svojim príbuzným alebo obciam. Týchto nešťastných má štát podporovať, nie ale vypasených bankárov.

Každý vie, že v našej hrdinskej armáde slúžia a za vlast' krvácajú státisíce otcov, ktorí svojou usilovnosťou zadovážili si malý majetok alebo domec obťažený dlžobou; každý tiež aj to vie, že v radoch našich hrdinských bojovníkov nachodia sa státisíce aj z intelligencie, ktorá zarovnak pod veľkými farchami stoná; keď teda štát 125 millionami založiť zamýšľa peňažný ústav, nech on za prvoriadny cieľ má hmotné podporovanie na bojišťa krvácajúcich hrdinov a ich rodín, ktoré následkom svetovej vojny o všetko prišli.

Milliardy tratia do vojny narukovaní priemyselníci, remeselníci, kupci, podnikatelia, hospodári, lekári, pravotári atd., ich dôchodky, o ktoré prišli a prichádzajú, štát im nikdy nenahradí. Na podiv je ozaj, že medzi takýmito okolnosťami práve štát trasie sa od strachu, že daktoré života neschopné banky buchnúť idú. U nás teda už bár aj celá krajina môže zahynúť, len

niekoľko tučným bankárom nech sa nič nestane. Dľa našej mienky mravnou povinnosťou štátu je už včul o to sa starať, aby naši hrdinovia, ktorí za vlasť obetujú život a všetko čo majú, nielen počas vojny, lež aj po odzbrojení vykoristení neboli. Toto by sa dalo docieliť zvláštnym zákonom v tom smysle, aby narukovaní do úplného odzbrojovania vôbec žiadne úroky neboli povinní platiť ich veriteľom. Taký zákon zcela spravodlivý bol by už aj preto, že naši hrdinovia život svoj obetujú aj za veľký kapitál, no aj za kapitalistov, ktorí na peňažných vrečiach pohodlne sedia si doma.

Štát v prvom rade nech sa stará o našich narukovaných a ich ubohé rodiny. Po zakončení vojny, nech si potom podporuje aj bankárov, keď ale zatiaľ daktoré banky zkrachujú, preto ešte nezhyne Uhorsko. Stredisko Peňažných Ústavov so 125 millionami z peňazí ľudu nech založia k podpore našich narukovaných hrdinov a ich rodín.

Pochvala uhorských Slovákov.

Vo Viedni vychodiace noviny menom «Reichspost» zvláštnym článkom vyzdvihuje uhorských Slovákov hrdinskosť a oddanosť ku vlasti. Tento článok s úprimnou radosťou uverejňujeme v nasledovnom:

Slováci Uhorska i v terajšej svetovej vojne skvostnými dôkazmi vydávajú svedectvo o ich hrdinskosti a láske ku vlasti.

Stolice Hornouhorska, v ktorých bývajú sami Slováci, ako vôbec známo, ležia v bezprostrednej blízkosti bojišťa, čoho trpké následky znášať musia v nemalej miere. Z času na čas daktoré, keď aj nepatrné malé čiastky týchto krajov zaplavujú Rusi, tamojší ľud teda v stupňovanej miere cítiť musí hrúzu terajšej vojny. K tomu ešte väčšiu časť ranených v bitkách, svedených na tamojších hraniciach, opatrujú v nemocniciach postavených a udržiavaných obetivosťou hornouhorských Slovákov.

To dokumentuje hlboko dojímavým spôsobom, tamojšieho ľudu dobrosrdečnosť a cit plnenia povinnosti. Z každej medzi vrchami ležiacej dediny jednotajne prichádzajú chudobné ženy, na chrbtoch prinášajú batohy rôz-

ných milodarov pre ranených. Duchovní a učitelia takmer jediní intelligenti týchto krajov za chrbtom Pána Boha ležiacich, sriadili zvláštnu pomocnú akciu, po obciach posielajú vozy a tak sberajú milodary pre ranených. Po celom Hornouhorsku dobročinnosťou zaoberajú sa panie všetkých tried spoločnosti, v kruhoch národnostných tak, ako aj čisto uhorského obyvateľstva. Na poli dobrosrdečnosti a vlastenectva všetci podávajú si bratské pravice. Keď tisíce a tisíce ubehlíkov z Haliče zaplavily kraje Hornouhorska, chudobný ľud aj tých láskave prijal, fedroval. Liptovský Sv. Mikuláš, mestečko so štyritisíc obyvateľmi, v jedon deň chovou zapopatril a usalašil viac, ako desaťtisíc nešťastných ubehlíkov.

Slováci nadmieru vyznačili sa aj na bojišti. Prešporský 72 regiment pod veliteľstvom Wossala veľkou hrdinskosťou bojoval pri Rudniku. Tento regiment obsiahol nie menej, ako 117 vyznačenia zmužilosti. Podobne vyznačil sa i každý oddiel piateho vojenského sboru, ku ktorému zväčša patria Slováci západných krajov. Čo ale *Boerovics* vstave bol previesť so Slovákami 6. vojenského sboru severných krajov, to plamennými písmenami na veky poznačené bude v dejepise Uhorska. Slováci podobne vyznačili sa aj ako honvédi, medzi nimi zvlášte 15. (trenčiansky), 13. (prešporský), ktorý posial už 40 vyznačenia obsiahol, znakom najvyššieho uznania hrdinskosti a zmužilosti slovenských honvédov. Že veľká časť obrancov Przemyslu pozostávala zo slovenských landšturmistov, to je všeobecne známe. Zväčša z hospodárskeho stavu pochádzajúci slovenský vojak je nepremožiteľný. Do attaku snád nepúšťajú sa s takou ohnivosťou, ako maďarskí vojaci, ich chrabrosťou, zmužilosťou, prísnu oddanosťou k službe vynikajú nielen pri offensive, lež národnostným ich charakterom výtečné služby konajú aj pri defensive.

Veľké ztraty, pravda, utrpeli aj Slováci. Neponosujú sa ale! Nezkladnú vernosť a oddanosť ku vlasti vlastnou červenou krvou dokázali chrabrí Slováci Uhorska.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

Odrazené ruské útoky.

Úradná zpráva vydaná 1. apríla.

Vo východných Beskydoch nepriateľ v údolí Laborce v noci pokúsil sa urobiť viac útokov, ktoré sme odrazili.

Medzi Lupkovským sedlom a Užockým priesmykom o početné posície na výšinách boj trvá ďalej.

Na fronte v juhovýchodnej Haliči zvláštnejšej udalosti sa nestalo.

V Ruskom Poľsku pri Inovlodci pozdĺž Pilice posície našich čiat v ranných hodinách napadla väčšia ruská sila; keď Rusi prišli po naše prekážky, s ťažkými ich ztratami sme ich odohnali.

Na južnom bojišti niet zmeny. Na bombardovanie otvoreného mesta Oršov 31. marca popoludní odpo-vedali sme bombardovaním Belehradu.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Napredovanie našich čiat v Bukovine.

Genf, 2. apríla. Parížske časopisy prinášajú petrohradský telegramm o bojoch v Karpátoch a o napredovaní rakúsko-uhorských čiat v Bukovine. Ruská zpráva znie: Nepriateľ v Karpátoch vyvinuje húževnatý odpor, ba začal aj útočiť. Nepriateľské čaty, ktoré od Černovic útočily, už prekročili hnanicu a postúpily po Chotin v Rusku.

Odstúpenie generála Russkij.

Z Petrohradu oznamujú, že generál Russkij zo zdravotných príčin vzdal aa postavenia veliteľa III. armády. Cár generála vymenoval za člena ríšskej rady. Generál Russkij čo veliteľ III. ruskej armády operoval pri Lembergu a Varšave.

Úspechy našich čiat.

Úradná zpráva vydaná 2. apríla.

Na fronte východných Beskydov je vo všeobecnosti ticho, *ponevadž v posledné dni všetky útoky Rusov sme krvave odbili.*

Na východných odsekoch karpátskeho frontu, kde útočia veľké ruské sily, bitka stojí.

Na ruskej hranici medzi Pruthom a Dnjestrom naše čaty, s presilou prevedený útok Rusov, **odrazily.** V desaťpätnásť pádoch jedon za druhým útočil nepriateľ celý deň na viac punktoch bojovnej čiary. Bitka trvala až do večera. *Nepriateľ po veľkej ztrate všade bol prinútený cúvnuť* a hlavne pred naším najjužnejším krídlom o zlom-krk utekal.

V Poľsku a v západnej Haliči niet zmeny. Pozdĺž dolného toku Nidy jedon nočný útok Rusov v najúčinlivejšej palbe našich posícií *sa ztroskotal.*

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Boje v Bukovine a v Karpátoch.

Z novinárskeho tlačového stánu oznamujú:

Rusi v poslednom čase vytkli si dva ciele: od-tisknúť náš karpátsky front a zpätzadovážiť si Bukovinu. V záujme tohto druhého cieľa poslali do boja značnú silu, asi dve divisie pechoty a tri divisie jazdy. Na hranici Bessárabie, medzi Pruthom a Dnjestrom prvý vážny ruský útok proti našim posíciám 1. apríla po prudkom boji so značnou ztratom Rusov *sa ztroskotal.* Naše čaty chladnokrvne stály na svojom mieste, ačkoľvek nepriateľská pechota vo viac radoch prišla až po prekážky pred našimi posíciami. Uvítanie ale, ktoré tu prijalo už preriedené útočiace nepriateľské čaty, bolo také, že tí, ktorí neurazene vyšli z ohňa strojových pušiek, naskutku sa dali na útek, medzičím utekajúcich zaplavil dážď našich kanónových guľ, ktoré už aj počas blíženia sa nepriateľských čiat konaly výtečnú prácu.

Od Lupkovského priesmyku po Užocký, ťažké boje nezmenenou prudkosťou trvajú ďalej. Na ostatných častach karpátskeho frontu len menšie oddelenia sa bijú a vedie sa delostrelecký boj. Na každý pád významnejšie sú v centre karpátskeho frontu medzi Lupkovským a Užockým priesmykom vedené boje, kde Rusi poslali do boja ďalšie silné rezervy, medzi nimi čaty, ktoré boly obliehaly Przemysl. Naše čaty voči ruským útokom prejavujú *hrdinskejší odpor.* Rusi vo dne v noci bez prestania útočia a za každú cenu nás chcú vytisknúť z našich posícií, ktoré na tomto odseku na sever zasahujú do frontu Rusov. V západnom smere ku Dukle, naše posície sú v odsekoch od hrebeňa vrchov na juh a Rusi sa o to teraz usilujú, aby naše posície zaujali. Naše čaty voči presile sledujú takú taktikujú aby nepriateľ, ktorý nešetří svojich ľudí, konečne ustal.

Úspešné odražanie ruských útokov v Karpátoch.

Úradná zpráva vydaná 3. apríla.

Vo východných Beskydoch na našom fronte od včerajška len v údolí hornej Laborce a na výšinách, od Viravy na juh je boj. Znova do boja vrhnuté ruské posily prinútily nás, aby sme naše od Čisny a Beredy Gerna na dve strany bojujúce napred potisknuté skupiny trochu odtiahli.

Útoky urobené na naše posície od Užockého priesmyku na sever *sme krvave odrazili.* Zistili sme, že divisie celej ruskej sily, ktorá posledne stála pred Przemyslom, sú už pri karpátskom fronte.

V juhovýchodnej Haliči bol len delostrelecký boj. Medzi Dnjestrom a Pruthom pred našimi posíciami po zdarnom 1. apríla svedenom boji je ticho.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

2020 Rusov v našom zajatí.

Úradná zpráva vydaná 4. apríla.

V Karpátoch vypínajúcich sa na oboch vrchoch

Ruská jazda.

údolia Laborce bitka trvá ďalej. Na východných susedných výšinách náš včera prevedený protiútok, dosiaľ prudko napádajúceho *nepriateľa*, odohnal z viac jeho *posícií*. Aj od Viravy na východ odrazili sme jeden ruský útok.

V týchto včerajších bojoch *zajali sme 2020 Rusov*.

Od Užockého priesmyku na sever polohenie sa nezmenilo. Novší útok Rusov po krátkom boji *sa zmaril*.

Na ostatných frontoch zvláštnejšej udalosti sa nestalo.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Znovu 1400 Rusov v našom zajatí.

Úradná zpráva vydaná 5. apríla.

V Karpátoch v údolí Laborce a na tohto oboch bokoch na susedných odsekoch prudká bitka trvá ďalej.

Na všetkých ostatných frontoch miestami vedie sa delostrelecký boj. Ináče je ticho.

Pri Ušcie—Biskupie, od Zalescykov na východ, väčšia nepriateľská sila pokúsila sa, aby sa usalašila na južnom brehu Dnjestra. Po viac hodín trvajúcej bitke *odrazili sme Rusov. Zajali sme 1400 Rusov* a ukoristili sme sedem strojových pušiek.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Naše čaty v Karpátoch znovu zajaly 7570 Rusov.

Úradná zpráva, vydaná 6. apríla.

Boje v Karpátoch stále vzrastajú. Na výšinách vypínajúcich sa od údolia Laborce na východ, včera nemecké a naše čaty *zaujaly silné ruské posície* a z tejto príležitosti *zajaly 5040 Rusov*. Na susedných odsekoch viac prudkých útokov Rusov *za veľkých ztrát nepriateľa sme krvave odrazili a zajali ďalších 2530 Rusov*.

V juhovýchodnej Haliči na výšinách od Ottynie na severovýchod *jeden nočný útok nepriateľa sa zmaril*.

Dňa 4. apríla od Ušcie—Biskupie na juhozápad

nepriateľ pokúsil sa postúpiť na južný breh Dnjestra, z tejto príležitosti *zničili sme dva bataillonov ruského Alexandrovho pluku*.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Počet ruských zajatcov vzrastá.

Úradná zpráva vydaná 7. apríla.

Na karpátskom fronte bitka trvá ďalej. Na výšinách od údolia Laborce na východ počet zajatých Rusov novšie vzrástol o **930 ľudí**. V tejto bitke *ukoristili sme dva kanóny a sedem strojových pušiek*, ďalej veľké množstvo válečného materiálu, medzi ním aj vyše 5000 pušiek.

V juhovýchodnej Haliči len miestami bol delostrelecký boj.

V západnej Haliči a v Ruskom Poľsku niet zmeny.

Na južnom bojišti na novšie bombardovanie otvoreného mesta Oršovy, dňa 6. apríla odpovedali sme za krátky čas trvajúcim bombardovaním Belehradu.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Obsadené ruské územie.

Z novinárskeho tlačového stánu oznamujú:

Dľa výkazu z 25. marca spolu s našimi spojencami držíme obsadené 46.581·8 štvorcových verst, t. j. 53.010·3 štvorc. kilometrov ruského územia s 5.492.820 obyvateľmi. Obsadené územie dľa jednotlivých gubernií delí sa nasledovne: Kališ 9961·3 štvorc. verst, 1.183.800 obyvateľov; Pietrkov 10.763 štvorc. verst, 1.982.366 obyvateľov; Kielce 4434·2 štvorc. verst, 486.600 obyvateľov; Radom 1646 štvorc. verst, 148.400 obyvateľov; Varšava 5832·5 štvorc. verst, 694.900 obyvateľov; Plock 6216 štvorc. verst, 555.000 obyvateľov; Lomža 23.16·5 štvorc. verst, 172.120 obyvateľov; Šuvalky 5412·2 štvorcových verst, 340.000 obyvateľov.

Zdar veľkonočnej bitky v Karpátoch.

Úradná správa vydaná 8. apríla.

V odseku východných Beskydov od týždňov trvajúci húževnatý boj v bitke svedenej na veľkonočné sviatky dosiahol vrchola.

Bezprestajné útoky Rusov hlavne na oboch bokoch údolia Laborce, kde nepriateľ najväčšiu časť svojich pred Przemyslom oslobodených válečných sil vrhnu do boja, s nadmier značnou ztrátou nepriateľa *sme v tieto dni odrazili*. Výsledkom protiútoky nemeckých a našich čiat na výšinách od údolia na západ a na východ sa vypínajúcich, *bolo zaujatie viac pevných ruských posícií*.

Ačkoľvek sa bitka na tomto fronte ešte neskončila, *zdar veľkonočnej bitky*, v ktorej nám padlo do rúk asi **10.000 neranených zajatcov a veľké množstvo válečného materiálu**, je bezpochybný.

Od údolia Laborce na východ v jednotlivých odsekoch lesnatého pohoria, vedie sa prudký boj.

V juhovýchodnej Haliči miestami je kanónový boj. V Ruskom Poľsku a v západnej Haliči je pomerne ticho.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Obrovské ztraty Rusov v Karpátoch.

Úradná zpráva vydaná 9. apríla.

Na fronte východných Beskydov je vo všeobecnosti ticho.

V Lesných Karpátoch nepriateľ vo svojich frontálnych útokoch za nejnešetrnejšieho upotrebovania svojich ľudí stálymi útokmi pokračuje. Skutočné kopece mŕtvých a ranených označujú pod najúčinlivejšou palbou našich kanónov a strojových pušiek stojace územie ruských útokov. Vo včerajších bojoch zajali sme 1600 neranených Rusov.

Z ostatných frontov ani na jednom nestalo sa zvláštnej udalosti.

Nemecko-ruská vojna.

Cisár Vilhelm o víťazstve Nemecka.

Berlin, 2. apríla. V New-Yorku vychodiace noviny «World» uverejňujú nasledovné osvedčenie cisára Vilhelma:

— Mojou najvrejšou túžbou vždy bolo, aby som svoj život skončil mohol bez toho, že by som musel prežiť vojnu Nemecka. Tomuto som počas môjho 26 ročného panovania aj dostatočne dal výrazu v každom mojom skutku. Dokázal som, že ani túto, ani druhú vojnu som nechcel vyvolať. Viem, že túto vojnu nevyvolalo Nemecko, lež iné národy, ktoré proti nám bojujú. Ale teraz, keď sme už vo vojne, mojou povinnosťou je prebojovať ju a som presvedčený, že sa vojna skončí s víťazstvom Nemecka. Som na bojišti s mojimi smelými vojakmi. **Víťazstvo bude naše.**

Nemeckých čiat úspechy proti Rusom.

Hlavný válečný stán nemecký 4. apríla vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Na okolí Augustova útoky Rusov sme odrazili.

Dňa 5. apríla hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Útok Rusov na Mariampol, zapríčiniac nepriateľovi ťažkú ztratu, sme odbili.

Inej udalosti na celom východnom fronte sa nestalo.

Úspechy nemeckých čiat.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostiach bojišta proti Rusom v okolí Memelu 7. apríla vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Z príležitosti napredovania na ruské územie na 30 kilometrov od Memelu na juhovýchod, naša jazda zničila jeden ruský bataillon, z ktorého jedného veliteľa, šesť dôstojníkov a 360 chlapov sme zajali. Jedon druhý

ruský bataillon, ktorý nepriateľovi pospiechal na pomoc, sme odbili. Naša ztrata činí šesť mŕtvých.

Ruské útoky, podujaté proti našim posiciam od Kalvarie na východ a na juh, ako aj od Augustova na východ **sme odrazili.**

Ináče na fronte nestalo sa nič významného.

Ztraty Rusov pri Memele.

Berlínska Wolffová agencia oznamuje: Ruský generálny štáb vo svojej dňa 4. apríla vydanéj zpráve hovorí, že v lúpežníckej vojne, zavedenej proti Memelu, v mŕtvých, ranených a zmizlých Rusi mali len 149 hláv počítajúcu ztratu. Oproti tomu treba zistiť nasledovné: Pri Memele pochovali 300 Rusov, pri Memele a Polan genu zajali 500 Rusov. Z týchto 3 dôstojníkov a 430 obecných vojakov odviezli cez Tilsit. Ostatní zajatci ostali ešte v Memele, jednu ich časť upotrebujú k práci, druhá časť leží ranená v nemocnici.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

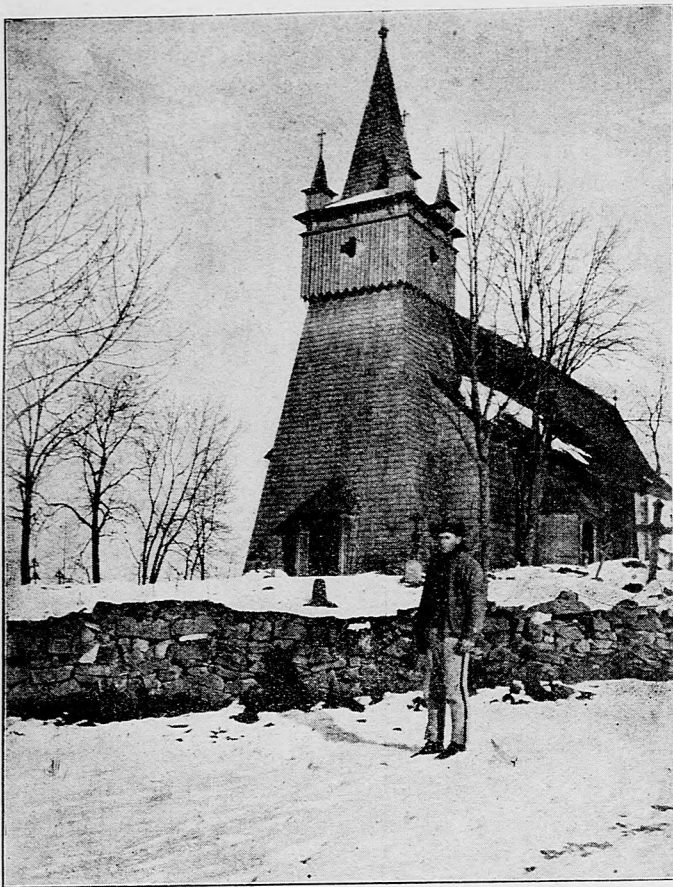
Francúzi znovu utrpeli značné ztraty.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostiach bojišta proti Francúzom 1. apríla vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Z príležitosti zaujatia Belgičanmi obsadeného klá-

Ruskí zajatci, nekdý vyznačení v japonskej vojne, zajatí v bitke pri Limanove.

Podmický drevený kostol.

štorského majera Hoek a jedného oporného bodu pri Dixmuidene zajali sme 1 belgického dôstojníka a 44 belgických vajakov.

Od Pont á Moussona na západ, v Bois de Prétre a pri hore, včera večer v boji nastala prestávka. Na jednom úzkom mieste Francúzi vnikli do našich najprednejších zákop. Bitka sa dnes ďalej vedie.

Od Luneville na severovýchod a na východ v srážkach predných vojov Francúzi utrpeli značné ztraty.

Angličania pri Nieuporte.

Z Genfu oznamujú: Angličania aj druhý raz urobili pokus, aby pri Nieuporte postavili most na mieste rozstrielaného železničného mosta, ale Nemci na anglické technické čaty spustili vražedelnú paľbu, tak že Angličania museli sa utiahnuť.

Zmarený francúzsky útok.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostiach bojišťa proti Francúzom 2. apríla vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Medzi Maasom a Moselom bol prudký delostrelecký boj.

Pri Bois de Prétre a v hore boj pechoty viedol sa ďalej a trval celú noc.

Od hory na západ, útok Francúzov sa v našej palbe ztroskotal. Protiútokom nepriateľovi zapríčinili sme ťažkú ztratu a zahnali sme ho do jeho starých

posícií. Len v hore držia ešte Francúzi obsadené dve strážnice našich najprednejších posícií.

Zápas o morské pobrežie.

Rotterdam, 3. apríla. Dľa zpráv pochádzajúcich z belgického prameňa na okolí Nieuporta nemecká kanonáda natoľko porúchala hate pozdĺž Ysera, že ešte viac územia sa dostalo pod vodu, následkom čoho operácie spojencov, spojené sú s tými najťažšími ťažkosťami.

Plukovník Repington o pláne Nemcov.

Milano, 3. apríla. Ako «Corriere della Sera» oznamuje z Londýna, anglický plukovník Repington vo viac článkoch zaoberá sa s otázkou, že také válečné operácie zamýšľajú Nemci v blízkej budúcnosti. Jeho mienkou je, že Nemci na západnom bojišti v blízkej budúcnosti začnú útočiť. Tá okolnosť, že Angličania isté časte územia držia obsadené, Nemcov pohne ku tomu, aby tu začali útočiť. Úfame — píše Repington — že sme sa náležite prichystali na takýto nemecký útok. Naše čaty akiste vystavily za frontom v diaľke viac kilometrov šiance, lebo neni vytvorené, že plán Nemcov aby prefali náš front a aby nás odtiskli ku morskému pobrežiu, sa zdará. Nemci sa zaiste nevzdali plánu, aby zaujali Calais. Keď ale sem prídu, týmto si zadovážia o veľa bezpečnejší a dôležitejší základ ku svojim válečným operáciám, než je Zeebrügge alebo Ostende. Repington sa domnieva, že na západnom bojišti vo vojne na suchu blíži sa rozhodnutie, čo hrozí tým väčším nebezpečím, lebo Nemci pošlú tam do boja každého zbraneschopného muža, aby víťazstvo nevypustili z rúk.

Nemecké úradné zprávy.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostiach bojišťa proti Francúzom a Angličanom 3. apríla vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Pokus Belgičanov, aby zpätzaujali kláštorový majer Hoek, ktorý sme im 31. marca vzali, sa zmaril.

V Bois de Prétre napredovanie Francúzov ostalo bez zdaru.

Útoky Francúzov urobené na výšiny vypínajúce sa od Mühlhausena na západ, pri Niederaspachu a od tohto na juh, sme odrazili.

Dľa úradnej zprávy vydanej 4. apríla: Pozdĺž kanála Yser, od Dixmuidenu na juh, naše čaty na západnom brehu zaujaly Belgičanmi obsadenú obec Drie-Grachten.

V Bois de Prétre napredovanie Francúzov sme odbili.

Dľa zprávy 5. apríla vydanej: Ku obci Drie-Grachten, ktorá od 3. apríla, vyjmúc niekoľko domov (severného kraja obce) je v našich rukách, Belgičania usilovali sa pritiahnúť posilu, ktorú ale paľba nášho delostrelectva odohnala.

Taktiež prekazilo naše delostrelectvo aj útok, ktorý sa Francúzi v Argonskej hore pokúsili urobiť

proti nám. Silný útok nepriateľa urobený na vrchovátú pozíciu od Boureuillesu na západ (od Varennesu na juh) bezprostredne pred našimi pozíciami sa ztroskotal.

Napredovanie francúzskej pechoty proti nám od Pont á Moussona na západ nemalo výsledku, kdežto my rozhodným mín v Bois de Prétre získali sme priestor.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostiach bojišťa proti Francúzom z Angličanom 6. apríla vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Francúzi od včerajška medzi riekami Maas a Mosel vyvinujú zvlášte živú činnosť. Vrhnutím do boja veľkých síl a s početným delostrelectvom od Verduna na severovýchod, východ a juhovýchod, ako aj pri Ailly, Apremonte, Flirey a od Pont á Moussona na severozápad útočili. Od Verduna na severovýchod a na východ útoky pre našu palbu sa vôbec nemohly vyvinúť. Od Verduna na juhovýchod útoky sme odrazili. Na východnom kraji výšin pri Maase nepriateľovi podarilo sa priečhodne usalašiť sa v jednej malej časti našej najprednejšej zákopy, v noci aj odtiaľto sme ho zpät zahnali.

Na okolí Ailly a Apremontu bitka aj v noci trvala bez toho, že by nepriateľ bol býval vstave docieliť akéhokoľvek zdaru. Rozhorčený boj bol na okolí Flirey, kde sme odrazili viac útokov Francúzov. Od Bois de Prétre na západ, od cesty Flirey—Pont á Mousson na sever proti nám urobený silný útok sa ztroskotal.

Ačkoľvek nepriateľ v týchto bojoch utrpel veľmi ťažké ztráty, z novšieho podelenia jeho síl treba prísť ku tomu predpokladaniu, že vo svojich útokoch tu bude pokračovať, pretože zrejme vysvitlo, že jeho v Champagne vyvinuté unúvania sú úplne marné.

Nemci prelomili front pri Yseri.

Rotterdam, 7. apríla. Dľa «Curant»-u zaujatím obce Drie Grachten Nemci vskutku prelomili front pri Yseri. Aj na iných dôležitých bodoch tohto frontu Nemci dľa jednomyselých správ započali všeobecný útok.

Londýnsky «Daily News» oznamuje z Dünkirchenu : Boje na fronte Ysera zase zosilnievajú a majú náter delostreleckého boja. Z nemeckej strany sporive, ale dobre strieľajú, kdežto spojenci, zvlášte ale Francúzi veľmi márnia muníciu, čo na nepriateľa má síce veľký mravný účinok, čo ale zaiste bude mať aj zlé následky. Vidno, že spojenci nedávno vydali heslo, aby spotrebovali čím viac streliva, lebo na anglický front novšie dovážajú obrovské zásoby munície. V apríli očakávajú sa rozhodujúce útoky na nemecký front od Ysera na juh. Spojenci zvlášte o to sa usilujú, aby zpätvydobili mestá Lens, Donai, Ostricourt, Lille a Roubaix, ktoré sú pre zaokrývania potrieb francúzskej armády zvlášte dôležité body.

Koľká válečná sila je na bojišti proti Francúzom a Angličanom.

Kopenhága, 7. apríla. Dľa parížskej zprávy časopisu «Politiken» na francúzskom hlavnom válečnom stáne počet spojeneckých čiat spolurservami odhadujú na 2,800.000 hláv. Nemci majú tam asi tiež toľko vojska. Anglická expedicionálna armáda počítuje asi 700.000 hláv.

Ťažké ztráty Francúzov.

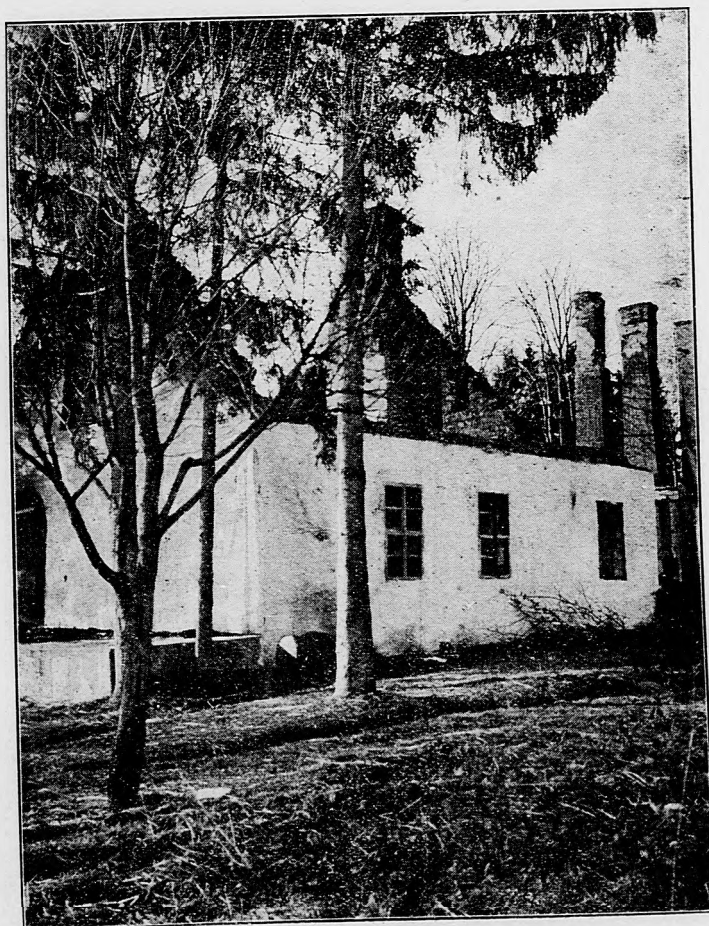
Hlavný válečný stán nemecký 7. apríla o udalostiach bojišťa proti Francúzom vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Majere v Drie-Grachtene, ktoré sme pred včerom obsadili, nepriateľ s najťažšou delostreleckou palbou a metaním mín dostielal, preto sme sa ich včera večer vzdali.

V Argonnách jedon útok v palbe našich jágrov sa ztroskotal.

Od Verduna na severovýchod jedno napredovanie Francúzov prišlo len po naše predné pozície. Od Verduna na východ a na juhovýchod celý rad nepriateľských útokov za mimoriadne ťažkých ztrát sa zmaril.

Na výšine Combres naša palba zničila dva francúzske bataillony. Pri Ailly naše čaty urobly protiútok a nepriateľa zahnali do jeho starých pozícií. Nepriateľ

Rusmi zpusťosený pánsky dom.

**Krestania katolíci, organizujte Kato-
lícku Ludovú Jednotu!**

ani pri Apremonte nedocielil žiadneho zdaru. Práve tak sa celkom zmarily iné francúzske útoky aj pri Flirey. Priestor pred našim frontom pokrývajú početní mrtví, ktorých množstvo ešte zväčšuje tá okolnosť, že Francúzi aj vo svojich vlastných zákopách padlých vojakov hádzu pred front svojich posícií.

Na západnom kráji Bois de Prétre jeden z našich bataillonov v bodákovom útoku odohnal značné sily 13. francúzskeho pluku.

Na Hartmannsweilerkopfe od včerajška popoludnia, napriek prudkej sňahovej fujavici, vedie sa bitka.

Bitka medzi riekami Maas a Mosel trvá ďalej. Na rovine Voevre, od Verduna na východ a na juhovýchod všetky útoky Francúzov sa zmarily.

S výšiny Combres nepriateľa, ktorý na jednotlivých miestach postúpil po naše najprednejšie zákopy, v proti útoku sme odohnali.

Bataillony, ktoré postúpily z hory Selouse od St.-Mihielu na sever proti našim posíciám, za najťažších ich ztrát sme zahnali späť do hory.

V hore Ailly zase sa vedie rozhorčená bitka z blízka. Pri hore ležiacej od Apremonta na západ naše

Predstráž v strelnej zákope vidí Rusa.

52-centimetrové mažiare Nemcov.

Stockholm, 8. apríla. Pri dobíjaní pevností ležiacich od Verduna na sever, správa francúzskej armády konštatovala, že Nemci tu upotrebúvajú ešte väčšie kanóny, než dosiaľ. Premerali obal do pevnosti padnutých granátov a zistili, že mali 52-centimetrový priemer. Táto zpráva prešla cez úradnú francúzsku cenzúru a tak nemôže byť mylná — poznamenáva jeden stockholmský časopis.

Francúzske nezdary na celej čiare.

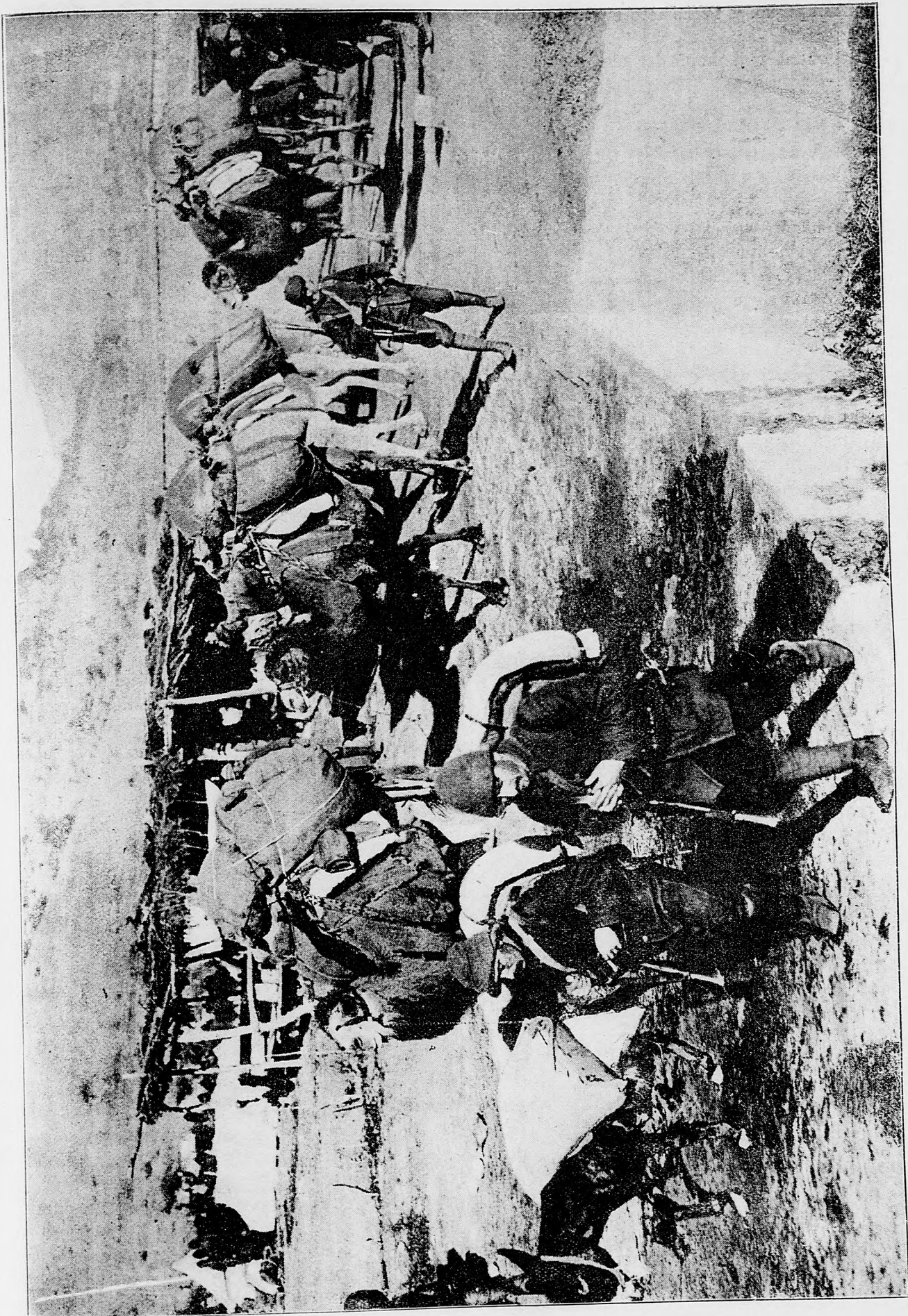
Hlavný válečný stán nemecký o udalostiach bojišťa proti Francúzom a Angličanom 8. apríla vydal nasledovnú úradnú zprávu :

čaty tiahly za nepriateľom, ktorý bezvýsledne bol útočil.

Štyri útoky, urobené proti našim posíciám od Flirey na sever ležiacim, ako aj dva večerné útoky urobené proti nám od Bois de Prétre na západ s veľmi značnými ztratami nepriateľa sa v našej palbe ztroskotaly. V Bois de Prétre dva nočné napredovania sa zmarily.

Súhrnná ztrata Francúzov, ktorú utrpeli na celom fronte, bola zase mimoriadne valká bez toho, že by Francúzi boli mohli docieľiť čo aj len ten najnepatrnejší zdar.

Na okolí Rethela jedno nepriateľské lietadlo, ktoré priletelo z Paríža, prinútili sme sletieť. Riaditeľ lietadla rozpovedal, že o ztratách, ktoré Francúzi utrpeli v

Turecké čaty tiahnu ku suezskému kanálu.

bitke na Champagne, v Paríži ešte nič nepresiaklo do verejnosti.

Na Hartmannsweilerkopfe bitka ešte trvá.

Vojna Turecka proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

Turecká úradná zpráva.

Turecky hlavný válečný stán 6. apríla vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Na kaukazskom fronte nepriateľ od Iškanu na sever v blízkosti hranice napadol tureckú prednú stráž. Po rozhorčenom boji, ktorý trval za 18 hodín, turecké čaty za hranicu zahnať nepriateľa. Turecké čaty na okolí Košor Parakešu a Tauškerdu obsadili nepriateľské dediny.

Nepriateľ v pondelok a utorok nepokúsil sa vážne napadnúť Dardanelly. V nedeľu dve nepriateľské pancierové lode páľily na turecké batterie umiestnené pri vchode do Dardanell a vystrelily 300 granátov bez každého zdaru. Na základe rozličných pozorovaní ustálili, že turecké výstrely trafily jednu obrnenú loď a jeden torpedoborec.

Prestávka v bombardovaní Dardanell.

Rotterdam, 7. apríla. Zpravodajca časopisu «Daily Chronicle» z ostrova Tenedos oznamuje, že prestávka v akcii spojeneckej floty ešte za pár týždňov potrvá, ale potom spojenci vraj rozhodujúce napadnú Dardanelly.

Križiaky «Goeben» a «Breslau» na Čiernom mori.

Berlin, 8. apríla. «Berliner Tageblatt» oznamuje zo Stockholmu, že sú turecké válečné križiaky «Goeben» a «Breslau» opäť v práci na Čiernom mori. Zpráva ruského generálneho štábu prirodzene usiluje sa zamlčať účinkovanie týchto dvoch tureckých križiakov. Dňa 3. apríla ruská flotta na Čiernom mori neďaleko pobrežia krymského polostrova strieľala na križiaky «Goeben» a «Breslau», ktoré tiež páľily. V noci ruské torpedové lode od Bosporu na sto mil udajne prudko páľily na turecké križiaky, ktoré vyhýbaly boju.

Anglické válečné lode bombardovaly Medinu.

Carihrad, 8. apríla. Dľa telegrammov došlých z Mediny na vodách pred Medinou zakotvené anglické válečné lode bombardovaly mesto Medinu. Toto v mohamedánskych kruhoch vzbudilo veľké pohoršenie, lebo Anglicko pri vypuknutí turecko-anglickej vojny vydalo proklamáciu, v ktorom sa osvedčilo, že sväté miesta mohamedánov za žiadnych okolností nebude bombardovať. Súdaj aj anglické čaty chceli vysadiť na breh, ale ich Arabi, ktorí stáli na stráž, privítali silným ohňom a takmer všetkých anglických vojakov zabili.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kresťana!»

Pri Enosi sa nepodarilo vysadiť čaty na breh.

Carihrad, 10. apríla. Hlavný válečný stán turecký vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Vo štvrtok nepriateľská flotta pri Enosi dvadsaťkrát strelila na skladište zvané Dragodina a jedna čiastka floty potom na dvoch člkoch vojakov chcela vysadiť na breh. Slabé stráže pobrežie brániacej čaty postačily ku odbitiu nepriateľa. Nepriateľská flotta potom ešte viacerými výstrelmi bombardovala jednodom a potom sa utiahla bez toho, aby bola urobila škodu. Z ostatných bojišť niet čo oznámiť.

Porúchané anglické a francúzske lode.

«Frankfurter Zeitung» oznamuje z Carihradu : Zo spoľahlivého miesta prichodia chýry, že v zálive Mudros ťažko porúchaný meška anglický križiak «Dartmouth» a francúzska válečná loď «Leon Gambetta».

Balkánske štáty a vojna.

Srbsko a Bulharsko.

Milano, 7. apríla. Z Nišu oznamujú, že srbská tlačová kancelária uverejnila nasledovnú zprávu : Silná bulharská banda v blízkosti stanice Štrumica v pondelok napadla železničnú dráhu. Čata, ktorá bránila dráhu, od nás dostala posilu. Na našej strane je veľa ranených. Útok sa stal tak, že nad ranom okolo 2. hodiny mnoho bulharských komitáčov vo vojenských šatách prekvapujúce napadlo našu valadovskú strážnicu. Našu stráž späť odtiskli a rano o 5. hodine všetky výšiny na ľavom brehu Vardara boli už v rukách Bulharov. Počet mrtvých a ranených na oboch stranách je značný. Koluje chýr, že Bulhari ukoristili dve srbské delá. Srbskí ranení hovoria, že Bulharov vedú dôstojníci a že počet Bulharov rovná sa asi počtu mužstva jedného pluku. Nikto neverí, že sú to skutočne komitáčovia.

Sofia, 7. apríla. Bulharská telegrafická kancelária sdeľuje : V záležitosti vzbury vo valandovskom okrese, ktorú nišská tlačová kancelária tak ľahkomyselne vyhlásila za vtrhnutie komitáčov a bulharských vojakov na srbské územie, zahraničné ministerstvo srbskému vyslanstvu poslalo notu, v ktorej na základe správ vrchností oboznamuje skutočný stav a zvlášte poukazuje na bezvadné držanie sa pohraničných strážcov, ktorí urobili všetko možné, aby opustených srbských pohraničných strážcov obránili a aby prenasledovaným obyvateľom, ktorým prekročenie hranice zakázať nemožno, poskytlí útočisko. Nota ďalej žiada poriadky, aby srbské čaty počas prenasledovania povstálých obyvateľov neprišli do takého položenia, že by na bulharských pohraničných strážcov strieľali a týmto aby zapríčinily také prípady, následky ktorých by mohli byť veľmi vážne.

Vojna na mori.

Zdarná činnosť nemeckých podmorských lodí.

Londýn, 2. apríla. Reuterova agencia oznamuje z Glasgowa: Parolod «Crown of Castle» v blízkosti ostrovov Seily trafil výstrel z torpeda.

Berlin, 2. apríla. «Berliner Lokalanzeiger» oznamuje: Dľa glasgovskej zprávy 4000 túnová parolod «Duce of York» pri anglickom pobreží napadla jedna nemecká podmorská loď a vystrelila na ňu torpeda. Mužstvo a cestovatelia parolode na člnoch sa zachránili. Keď parolod ani o viac hodín neutonula, kapitán s jedným matrózom zase šiel na palubu a zistil že parolod, ačkoľvek je na nej obrovská diera, predsa sa drží na hladine vody. Parolod horko ťažko podarilo sa zavliecť do najbližšieho prístavu, lež do nej vniknutá voda zničila celý náklad.

Dľa zprávy Reuterovej agencie parolod «Dunedin» prišla do Dublina, keďže táistá nemecká podmorská loď ktorá potopila parolod «Falaba», za 18 hodín ju prenasledovala. «Dunedin» chcela pomáhať lodi «Falaba» lež aj ona prišla do nebezpečia.

Činnosť nemeckých podmorských lodí.

Londýn, 3. apríla. Reuterova agencia oznamuje: Včera rano tri anglické rybárske parolode na okolí Schildsu jedna nemecká podmorská loď potopila.

Reuterova agencia ďalej oznamuje: 1. apríla pri Beachy Heade jedna nemecká podmorská loď bez predbežného upozornenia vystrelila torpeda na francúzsku parolod «Emma». Parolod naskutku utonula. Z 19 matrózov lode 17 dľa chyru utopilo sa v mori.

Anglickú parolod «Sevensea» na okolí Beachy Heade jedna nemecká podmorská loď bez predbežného upozornenia potopila. Parolod za niekoľko minút utonula. Z 19 matrózov 11 sa utopilo.

Dľa úradnej zprávy anglickej admirality nemecké podmorské lode, odkedy sa začala blokáda Anglicka, potopily sedemadvadsať lodí. Od 24. do 31. marca nemecké podmorské lode potopily päť lodí s objemom 16.220 tún.

Z Londýna oznamujú, že na okolí Stairponta na anglickú parolod «Lockwood» vystrelili torpeda. Mužstvo jedna rybárska loď zaviezla do Brixhamu.

Londýnsky «Times» oznamuje: Jeden torpedoborec vyviezol na breh osem matrózov parolode «Sevensea» Loď, trafená torpedom, za tri minúty utonula.

Rotterdam, 7. apríla. Od 18. februára do 25. marca nemecké podmorské lode len na kanáli La Manche potopily 72 veľkých anglických obchodných lodí, ktorých objem činil 250.000 tún, ich hodnota ale 150 millionov frankov.

Londýn, 7. apríla. Malú anglickú parolod «Ollrine» medzi ostrovom Gurnsey a Calaisom trafilo torpeda. Osobníctvo lode zachránili.

Ruskú plachtovú loď «Hermes» na ceste do Mexika pri ostrove Wight tiež trafilo torpeda. Mužstvo zachránili.

Londýnsky «Central News» oznamuje: Na uhlie vezúcu parolod «City of Bremen» pri Lands Ende vystrelili torpeda a loď utonula. Štyria matrózi sa utopili.

Reuterova agencia oznamuje: Na anglickú parolod «Northlands» v pondelok, 5. apríla, na okolí Beachy Headn vystrelili torpeda. Mužstvo zachránili.

Dľa zprávy londýnskeho obchodného úradu v marci zahynulo 33 anglických parolodí s obsahom 61.373 tún. Z týchto 26 parolodí trafilo torpeda, 1 parolod narazila na mínu. Krem týchto zachynulo ešte 25 plachtových lodí s obsahom 8110 tún. Z týchto tri potopily torpedá.

Podrobnosti o potopení lode «Crown of Castle».

Reuterova agencia oznamuje: Parolod «Crown of Castle» viezla krm z New-Fundlandu do Le Havre. Keď sa na obzore zjavila jedna nemecká podmorská loď, čínski kuričia lode sa natoľko naľakali, že nevedeli ďalej pracovať a kapitán prinútený bol vyzvať mužstvo lode, aby sa dobrovoľne prihlásili z nich tí, ktorí sú náklonní kúriť stroje. Po hone, ktorý trval temer za hodinu, most lode a jednu kajutu trafily výstrely. Mužstvo dostalo polhodiny času, aby opustilo loď. Mužstvo zachránili. Nepriateľská loď bola nemecká «U 28.» Dôstojník lode «U 28.» zvolal na mužstvo «Crown of Castle», že podmorská loď za štyri dni potopila 7 lodí a s úsmevom dodal: «Britannia panuje nad vlnami» (citát z anglickej hymny). Kormidelník lode odvetil: «Trpezlivosť, však uvidíme.»

Nove nemecké podmorské lode.

Dľa zprávy parížskeho časopisu «Figaro» zjavily sa dve nové nemecké podmorské lode, ktoré sú o veľa väčšie od tých, ktoré dosiaľ anglické vody urobily neistými. Tak sa zdá, že je reč o podmorských loďach veľkých rozmerov. Matrózi parolode «Delmira», ktorú — ako známo — potopila nemecká podmorská loď «U 32.», rozprávajú, že táto nová nemecká podmorská loď je vstave plávať rýchlosťou prinajmenej 20 uzlov.

Nota severo-amerických Spojených Štátov ku Anglicku.

Londýn, 7. apríla. Nota severo-amerických Spojených Štátov, ktorá sa zaoberá s tými poriadkami, ktoré Anglicko porobilo cieľom prekazení morského obchodu s Nemeckom, prízvukuje, že anglická blokáda je čosi celkom nového, lebo prekáža spojenie s mnohými neutrálnymi prístavami, ku čomu však Anglicko nemá práva. Toto je verejným urazením suverénneho práva národov.

Nota uznáva, že v podmienkach morskej vojny nastala veľmi veľká zmena. Dáva výraz tej nádeji, že zákonná premávka s neutrálnymi prístavami, slobodné vplávanie do nich a vyplávanie z nich cez kordon blokády ľahko bude možné. Nota ďalej dáva výraz tej nádeji, že pokiaľ by prísne prevedenie anglických poriadkov urážalo práva neutrálnych štátov, preto tieto poriadky pri ich prevádzaní dľa potreby zmenia a že americkým obchodným lodiam, ktoré plávajú z

neutrálnych do neutrálnych prístavov, Angličania nebudú stavať do cesty žiadne prekážky, jestli nepovezú válečný materiál a taký náklad, ktorý je obecný prístavu daktorého vojnu vedúceho štátu. Americká nota konečne dáva výraz tej žiadosti, aby Anglicko za prípadné urazenie práv neutrálnych štátov dalo úplné zadostučenie.

Hollandsko proti klamstvám so zástavami.

Reuterova agencia oznamuje z Washingtona: Hollandská vláda sdělila vládě Spojených Štátov severo-amerických, že nedovolí na hollandských vodách plávať ani jednej jedinej takej lodi, ktorá zneužila hollandskú zástavu.

Útek nemeckého križiaka «Prinz Eitel Friedrich».

Londýnsky «Daily Chronicle» dozvedá sa z New-Yorku, že nemecký pomocný križiak «Prinz Eitel Friedrich» v nedeľu rano opustil prístav Newport-News. V nedeľu na úsvite strhla sa veľká sňahová fujavica a anglické a francúzske válečné lode, ktoré pred prístavom striehly na nemecký pomocný križiak, prinútené boli ísť ďalej na more. Kapitáň nemeckej lode využijúc túto prajnú príležitosť vydal rozkaz ku odchodu. Včasne rano pomocný križiak vybehol z prístavu, ušiel pozornosti nepriateľských lodí a vyplával na otvorené more.

Útek pomocného križiaka «Prinz Eitel Friedrich» v kruhu new-yorského obyvateľstva vzbudil veľký ruch. Zaujímavé je, že «Lusitania», najväčšia anglická osobná parolod, pre ujdenie pomocného križiaka neopováži sa opustiť prístav a na palube sa nachodiaci cestovatelia predbežne ani nevedia, či sa loď o krátky čas bude môcť vrátiť do Anglicka alebo nie.

Podmorská loď «U 29.» utonula.

Berlín, 8. apríla. Wolffova agencia oznamuje:

Podmorská loď «U 29.» zo svojej poslednej cesty sa dosiaľ nevrátila. Dľa zprávy britskej admirality vydanaj 26. marca podmorská loď i s mužstvom utonula. Podmorskú loď dľa tohto treba považovať za ztratenú

von Behncke,

námestník šéfa generálneho námornického štábu

Potopené a zmizlé lode.

Reuterova agencia oznamuje z Blythu, že na severnom mori pri Longetomsu na anglickú plachtovú loď «Acantha» vystrelili torpeda. Trinásť matrózov lode zachránil jedon švédsky parník.

Dľa parížskej zprávy jedna nemecká podmorská loď pri predhori Antifer vystrelila torpeda na francúzsku parnú loďku «Paquerette». Loďka utonula, matrózov zachránili.

Amsterdamskému «Telegraaf»-u oznamujú z Doveru že na kanáli La Manche malá parolod «Edvard Hal ding» a dopravná loď «Belfast» zmizly. O dvoch parolodach už od viac dní niet ani chýru, ani slychu a

preto berú temer za isté, že ich potoppily nemecké podmorské lode.

Londýnsky «Daily News» o potopení ruskej lode «Hermes» skrze nemeckú podmorskú loď «U 31.» píše: Keď loď plávala na 30—50 míľ od St. Catherine Pointa, mužstvo zbadalo jednu podmorskú loď. Podmorská loď sa veľmi rýchle blížila a na upozornenie začala strielať. Kapitáň podmorskej lode vyzval parolod, aby ukázala svoju zástavu a keď videl ruskú zástavu, rozkázal matrózom, aby za desať minút opustili loď. Kapitáňa ruskej parolode pozvali na palubu podmorskej lode. Potom ruskú loď vyhodili do povetria. Loď za niekoľko minút utonula. Ochranný člň podmorská loď za 40 minút vliekla za sebou dotiaľ, kým sa nezjavila na obzore loď «Olivine», na ktorú potom vystrelili torpeda.

Hrozné ukrutnosti Rusov.

O neslýchaných ukrutnosťach, aké Rusi, dôstojníci a obecní vojaci páchali vo východnom Prusku, viedeňský nemecký velvyslanec *Tschirschky* vydal úradné memorandum, z ktorého podávame nasledujúce úryvky:

Pri prvom vtrhnutí do východného Pruska, Rusi odvliekli a zavraždili tisíce chlapov, žien a detí a zrúcali 20.000 domov. Pri druhom vtrhnutí zpusobili a vyrabovali 80.000 príbytkov. Všetkých mužských obyvateľov jednej dediny na smrť zbili kančukami, do utekajúcich strielali z pušiek. Nepočetných občanov pred očami ku nim patriacich ukrutne mučili a zavraždili. Nevinných mladíkov, ponač boli vojopovinní, zastrelili. Nešetřili starcov, ženy a bestialne zavraždili i 2—3 ročné dievčence.

Jednoho otea klincami pribili na stól a jeho dieťa priklineovali na dvere, matke odrezali prsia a rozkusovali jej telo. V druhom dome jazyky manžel a jeho ženy priklineovali na stól. Nepočetné ženy zprnili zverským spôsobom, nešetřili ani ženy ľahotné a staré 70 ročné baby. Jedno 8-ročné dievča zprnili nielen obecní vojaci, lež aj dôstojníci.

Kozáci mnohým nemeckým vojacom odřali hlavu, nesčíselných zversky pokaličili. Troch husárov obesili dolu hlavou a odřali im nos a uši. Ranených vojakov vraždili, pokaličili a aby vykřvácali, z rán strhli im obvázky. Nesčíselným odřali jazyk, uši, prsty, odřali nohy, vykřáli oči, rozdrůžgali hlavu. Jednoho raneného vojaka bajonettom cez ústa pribili na stenu, odřali mu prsty a na ramene zvliekli mu s kostí mäso až po samé plecia. Druhého na hlave ľazko raneného vojaka odvliekli do maštale a priviazali ku krave, aby mu lízala otvorené modzgy. V smysle najvyššieho rozkazu pri attakoch pred sebou museli hnať vyše desať rokov staré mužské obyvateľstvo.

Hroznejšej rany ešte nikto nezavdal náboženstvu kultúre a vôbec ľudskosti, preto aj všetky ruské hordy vyhnať treba z Europy.

Kresťania katolíci, kupujte len u kresťanov!

Starost o budúcnosť.

Veľké úlohy a povinnosti uvažujú sa v týchto ťažkých časoch na každého občana, zvlášte ale na gazdov. Naši gazdovia povedomí sú toho, že od ich usilovnej, svedomitej práce mnoho závisí. Lebo veď oni sa musia starať o zodpovedné zásoby potravín tak pre vojsko, jako pre obecnosť. Za terajších mimoriadnych pomerov o mnoho viac sa spotrebuje, vzdor tomu, že ľudia skromnejšie žijú. Ale úlohy a povinnosti gazdov nezmenšia sa ani po skončenej vojne. Preto je potrebné, aby gazdovská spoločnosť ku ďalšiemu životnému boju dostatočne bola posilnená.

V posledných desaťročiach zavládlo v našej gazdovskej spoločnosti zdravšie smýšľanie, ku čomu vo veľkej miere prispelo zakladanie rozličných spolkov a družstiev. Gazdovanie stalo sa rozumnejším a intenzívnejším. Gazdovské rodiny privykly ku sporivosti. Odpredaj menších gazdovských majetkov stal sa zriedkavejším a kupovanie majetkov stalo sa častejším. Aj sporiteľné vklady gazdov vzrástly. V účasti-nách potravných, úverkových a iných spolkov zadovážila si spoločnosť malých gazdov istý kapitál. V tomto javí sa stále vzrastajúca životaschopnosť našej gazdovskej spoločnosti.

Ku cieľu primeranému vedeniu gazdovstva potrebný je istý obchodný kapitál. Či je reč o nových investíciách, či o rozšírení gazdovstva, vždy rozhoduje gazdov obchodný kapitál, tie peniaze, ktoré gazda má v truhle, alebo ktoré na sporiteľnú knižku môže vyzdvihnúť. Lebo mnohokrát nedostatť požičku a mnohokrát zas sú úroky od požičky také drahé, že sa investícia alebo kúpa za vypožičané peniaze nevyplatí.

Pomery na peňažnom tržišti sú už od rokov nie prajné a niet výhľadov, že by sa v blízkej budúcnosti prajnejšie zmenily. Na investície a na kúpu myslieť môže teda ozaj len ten, kto má usporené peniaze. Ponevác ale tak záujmom jednotlivcov, jako aj všeobecným záujmom je, aby dôroba potravných článkov čím viac vzrástla, a toto bez investícií sa ani myslieť nedá, nabudúce musia byť gazdovské investície ešte väčšie, než doteraz. Gazdovia potrebovať budú teda mnoho peňazí a tieto peniaze musia byť lacné, lebo s 10—11%-vou požičkou nemožno investície robiť. Tu rozhodovať bude hlavne to, že koľko usporených peňazí majú gazdovia.

Keď kedy bola sporivosť užitočnou a potrebnou, nuž platí to hlavne v dnešných časoch. Usporiť treba teda každý halier, odkladať treba peniaze, ktoré sa pri ináč skromnom živote staly zbytočnými. A usporené peniaze cieľunajprimeranejšie je uložiť v úverkovom spolku, ktorého členom, účastníkmi sú sami gazdovia. Doteraz na vidiekoch založené úverkové spolky manipulujú vyše 120 millionov korún činiace vklady a ich základný kapitál a rezervný fond čini vyše polsta millionov korún. A gazdovské obecnosť malo dost príležitosti presvedčiť sa, že bársjaké ne-

snádze nastaly v minulosti na peňažnom tržišti, úverkové spolky verne plnily svoju povinnosť. Lebo veď úverkové spolky nie sú založené cieľom kšeftovania, tu ziskuchtivosť nehrá rollu, úverkové spolky založené sú z humánných cieľov, aby malých ľudí ku sporivosti privykaly a v páde potreby požičkou vypomáhaly.

Začiatkom leta zápočnú sa rozličné práce, robotný ľud príde ku dôchodku. Bude teda už z čoho odložiť. Lebo veď robotnícka mzda je toľká, že pri skromnom živobytí možno z nej usporiť. Cena potravných článkov, cena dobytka, krmu značne vzrástla, teda malý gazda môže tiež peniaze usporiť. Vodcovia gazdovskej spoločnosti a smerodajné kruhy vôbec mali by v tomto smere započat agitáciu. Lebo keď kedy, nuž teraz je svrechovaná potreba, aby sme sa o budúcnosť čím lepšie postarali.

Túžba.

Ján Chovan bol jednoduchým dedinským gazdom, kým nevypukla vojna. Ako mi rozprával, kdesi v stolici zvolenskej v malej dedine, meno ktorej som veru už zabudol, má kúsok poľa. Tam žil so svojou ženou a s dvoma drobnými deťmi, ticho, zaiste aj blažene. Zem okopali, zasadili do nej trochu tých zemiakov a fazule, deti poslali do školy, potom obzerali svoje pole, či bude čo z neho, vo svojej večernej modlitbe zaiste o dážď alebo o pekné úslnné, suché počasie prosili pána Boha a čakali, kedy sa môžu zásobiť na zimu, do pivnice uložiť vrecia so zemiakmi a variť fazuľovú polievku a zemiakovú kašu.

Hovorím, nič zvláštneho sa nedialo v živote Chovanov. Tak pekne, pomaly a čisto plynul, ako Hron pred ich domom.

Človek ani nezbadá, že vždy iné a iné vlny sa valia na miesto starých, jestli sa len netrafi dáke poblúdené poleno alebo konár, ktoré potom ďalej plávajú a ukazujú, kam uháňa voda rieky.

Ale zrazu aj v tichom, pokojne plynúcom živote Chovanov nastala premena. Vypukla vojna.

— Nuž veru nikdy by som sa nebol nazdal, že ešte aj do vojny pôjdem — začal rozprávať rezervista Ján Chovan.

— Bola utešená hviezdnatá letná noc, keď som sa vrátil zo susednej deniny od kmotra, ktorého som unúvat o furmanku, lebo v pondelok chcel som ísť na bystrický jarmok. Mal som hromadu variev, drobné hračky, rapkáče, tieto som po večeroch robieval, keď som sa s kravami vrátil z hory. Ako idem pomaly, ide mi oproti listár.

— Bude vojna, bratku — oslovil ma hlučne. — Teraz som počul v meste, že Srbi nechcú urobiť, čo od nich žiadame.

Od neho som sa najsamprv dozvedel, že bude vojna. A o niekoľko dní nato som už aj rukoval.

S očú vyhrkly mu slzy a pomaly mu tiekly po zarastenej brade

— Len pre moju ženu a dve drobné dietky — vysvetľoval potichu. — Pre nich ma bolí, že tu musím byť. A teraz mi všetko prišlo na um — pokračoval dojata — pekná, hviezdnatá letná noc, keď ma moja stará hneď aj oplakala, potom naše plány s poľom, lichvou, moje dve milé drobiská, o ktorých žena tolko píše a ktoré ustavične mňa hľadajú. Myslia si, že sa hrám s nimi na schovávanku a čudujú sa, že som sa vedel tak dobre schovať...

Utíchnuť. Rozum mu chodil na starých veciach. Teraz tu blúdi samotný v peštianskom špitáli, kam ho po zacelení ťažkej rany preložili. Bledé svetlo v nemocnici visiacej lampy padalo na hrubé brázdny jeho tvári, na ktorej sa odzrkadľovali zvlášte dojímavé, chvíľami strach budiace ťahy. Nevedel som, kto to tam sedí na kraji postele, či smelý hrdina, ktorý opovržením smrti sa vrhol na nepriateľa (veď dostal i medailu hrdinstva) alebo pokojný otec rodiny, ktorý by s plačom rád privinúť si k srdcu dve drobiská...

Cengali. Obyvateľov nemocnice volali k večery. Vo veľkej jedálni na prízemí dlhé stoly, pri každom tanieri hodný krajíc chleba, pri ňom vidličky, lyžica, nôž. Pri stene domáci oltár. Obraz Panny Marie medzi kvetinami. Na oltári stará, ošuchaná, otvorená modlitebná kniha. Na volajúce slová cengáča vojaci sa dohrnuli. Hlučným hlasom, s veselou vôľou najviacerí, len daktorý si nemo sadnul na svoje miesto. Teraz bolo počuť zvučné «auf!» Zástavník velil k modlitbe. Hrdinovia vstali. Odriekli krátku modlitbu pred jedním.

«Nieder!» kommandoval zástavník. Chovan s dobrým apetítom zjedol krúповé halušky. Potom s úsmevom, veselo shováral sa s jedným husárom.

— Ty si ani nie vojak — doberal ho husár — veď ani koňa nemáš!

— No a u teba len kôň bol volačo hoden. Lebo ty veru nie si veľa hoden. Aj koňa si kdesi odbehol, bratku. Nuž nemusíš sa veľa chvastať — zakľučil múdre dišputu.

Vojaci sa rozosmiali a rozveselil sa aj náš Chovan.

— Vidíte — povedal som mu — keď má človek takých dobrých kamarátov, tak mu je dobre. Nemusíme veľmi pripúšťať k sebe žiaľ, lebo ten sa nerád spriatelí s ľuďmi.

— No veď som už ani nie smutný! — poznamenal. — Nuž ale kedy-vtedy len opanuje človeka zármutok. Keď sme v Haliči mlátili Rusov, Bože odpusť moju vinu, ale veru bol aj taký deň, že mi neprišla na myseľ ani žena, ani dvoje detí. Mali sme tam inakšiu robotu... Nemal som kedy myslieť na ne. Ale tu... tu mám kedy... A veru by som mohol aj domov ísť, mohol by som snáď dostať krátky urlaub. Ale nechcem. Len ešte viac by ma bolelo, keby som sa musel znova lúčiť. Hej, keby som ešte raz mohol doma rapkáče vyrezávať!

«Auf!» — znelo znova kommando. Vojaci sopjali ruky k modlitbe, opatrovateľky posberaly zo stolov taniere, obrusy a vojaci sa pomaly rozišli. Aj ja som

sa odobral od môjho priateľa. A ako sa brána nemocnice zavrela za mnou, v duši zjavil sa mi obraz jasnej letnej noci, tmavozelených jedlí a sišiel mi na um na bielo oľičený dom, v ktorom s dvoma drobnými deťmi v lone sedí jedna stiesnená žena. A znova mi znelo v ušiach:

— Hej, keby som ešte raz mohol doma rapkáče vyrezávať!

CHYRNÍK.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Jozef Kucsera, kanonik slávnej kapituly prešporskej, po dlhšej chorľavosti a príkladne pobožnom prijatí sviatosti posledného P. mazania v 86. roku života a 60. roku spasonosného kňazského účinkovania usnul v Pánu 4. apríla.

Cesta dediča trónu a arcikniežata Fridricha v Ruskom Poľsku. Z novinárskeho válečného stánu oznamujú: Maršall, hlavný veliteľ našej armády arciknieža Fridrich v posledné dni s následníkom trónu Karolom Francom Jozefom navštívil v Ruskom Poľsku to územie, ktoré sme obsadili. Na železničnej stanici veliteľ viedeňského vojenského sboru vítal ich výsosti, ktorí sa mohli presvedčiť tak o výtečnej barve nových čiat, ktoré ešte len nedávno prišli na bojište, jako i o výtečnom duchu, neohrozenej bojaktivosti a dôvere našich na fronte stojacich čiat. Ich výsosti na svojej ceste za pár okamžiení dojata pobudli pri hrobe rakúskych a uhorských hrdinov. Na poslednej stanici dráhy jazdecký generál Dankl, veliteľ I. armády s niekoľkými podveliteľmi privítal ich výsosti, ktorí po krátkom pobudnutí na stanici pokračovali v svojej ceste. Na väčších stanicach vojenské medzítka miestnych vrchností, so pár kňazov, viac občianskych funkcionárov a niekoľko vážnych občanov vítalo ich výsosti. Jeho výsost hlavný veliteľ armády s veľkou radosťou mohol pozorovať, že na okkupovanom území zavedená vojenská administrácia svojou neunavnou a cieľupovedomou činnosťou už i dosiaľ premohla ťažkosti začiatku a že táto administrácia nielen že hladko účinkuje, lež že už požíva i dôveru tamojšieho, nerestami vojny navštíveného obyvateľstva.

Siroty Franca Ferdinanda. Z Viedne oznamujú, že dietky nebohého dediča trónu kňažna Žofia a kniežatá Maximilian a Ernest 7. apr. popoludní spät odcestovali do Konopišťa. Siroty dediča trónu ich tetka grófka Henrietta Chotek odprevádzala na tejto ich ceste. Arcikňažna Maria Terezia, macocha nebohého dediča trónu išla na železničné nádražie odobrať sa od malých sirôt.

Dar Rusov arcikniežatu Jozefovi. Veľkého prevkapania sa dostalo v nedeľu veľkonočnú arcikniežatu Jozefovi na severnom bojišti, kde jako veliteľ vojenského sboru ustavične tuho bojuje s Rusmi. Z jedného ruského strelného jarku, ktorý sa ťahá práve naproti zákopám uhorských čiat, zdvihol sa jeden ruský vojak,

odhodil pušku a v jednej ruke máchajúc bielou zástavou nemýlene prišiel ku našim strelným zákopám. Tu sa hlásil u veliteľa a odovzdal mu dvoch zajacov, na ktorých bola cedula s nasledujúcim nápisom; «Slávnemu protivníkovi vinšujeme šťastlivé sviatky a na znak svojho uznania hlavnému veliteľovi posielame tento dar.» Ruského vojaka zaviedli pred hlavného veliteľa arcikniežaťa Jozefa, ktorý prevzal zajacov, ruského posla štedre pohostil, daroval mu 200 cigarett a potom ho dal odprevadiť ku ruským strelným zákopám. Arciknieža o zvláštnom prípade listovne upovedomil svoju rodinu.

Rodinná radosť dediča nemeckého trónu. Manželka dediča nemeckého trónu 7. apríla popoludní porodila dcérku. O rodinnej udalosti cisárovi a dedičovi trónu hneď poslali telegramm do tábora. Novonarodeniatko je piatym dieťaťom kniežacieho páru. Z manželstva dediča nemeckého trónu, ktoré uzavrel 6. júna r. 1905. s meklenburskou kňažnou Cecilou, narodily sa nasledovné dietky: Vilhelm, ktorý má teraz deväť rokov, Ludvik Ferdinand, teraz je osemročný, Hubert má šesť rokov a Fridrich ktorý je štyriročný.

Vojakom v ruskom zajatí píšme len krátko. Dľa chýru, ruskej censúre veľké ťažkosti zapríčiňuje mnoho listov, ktoré posielajú našim vojakom v ruskom zajatí a tá okolnosť, že listy sú riadne dlhé. Následkom toho adressáti listy len veľmi opozdene dostávajú. Zainteresovaní teda konajú vo vlastnom záujme, keď zajatcom v Rusku nepíšu dlhé listy, lež nakoľko možno len dopisnicu. Žiadučené je ďalej, aby zajatcom v Rusku nepísali často, najviac týždenne raz.

Z ruského válečného zajatia. Franc Kaszper, strážmajster 34. pešieho pluku, od augusta nedal o sebe znaku života, teraz písal svojim rodičom do spišských Krompach z ruského zajatia: zo Samarkandu — pýta peniaze. Ján Nadram, freiter 9. honvédskeho pešieho pluku v rezerve, obyvateľ levočský, od svojho narukovania počas mobilizácie ani raz nepísal a jeho rodina držala ho už za zomrelého, lebo meno jeho nachádzalo sa už aj v listoch ztrát. V tieto dni prišla od neho dopisnica z uralského Petropavlosku, že sa dobre cíti. Kartu podpísal i Jozef Ripás, strážca levočského väzenia, obecný vojak 85. cis. a král. pešieho pluku v rezerve, ktorý sa neskorej dostal do zajatia. Dopisnica od decembra bola na ceste.

Chýry zo Spiša. V novovesskej rezervnej nemocnici 22. marca následkom poranenia zomrel 28-ročný zástavník Vincent Steiner, ktorý pred svojím narukovaním úradníkom bol v českom Boroline. Dňa 23. marca zomrel tam 24-ročný zástavník Franc Preissler z českej obce Wiesa. Obidvoch hrdinov pochovali s vojenskou pompou. — Dr. Mikuláš Szontágh, správca, hlavný lekár Nových Smokoviec, ktorý len nedávno povýšený bol za plukovního lekára, od nemeckého cisára dostal železný kríž II. triedy. Dr. Szontágh od počiatku vojny stále na rusko poľskom bojišti koná vojenskú lekársku

službu. — Pre novovesskú rezervnú nemocnicu obetovali zo Smižian: Maria Hübel jednu hlavnicu, Michalová Berko jedno vreco zemiakov, 21 vajec, 4 košele, 2 uteráky; Ján Klein, Michalová Lengvarik a Jozef Klein po jednom vreci zemiakov a Martin Tkats z Vidernika 2 vrecia zemiakov. — Pre oslepnutých vo vojne sossbieralo sa v obciach starovesského slúžnovského okresu 130 korún. Do rokusského konzumu v jednu minulú noc vlámal sa kováčsky učeň Bachleda a ukradol 299 korún, už sedí v chládku. — Vyboraňanská ev. obyvateľka Maria Wittchen, rod. Galgon, na tamojší evanjelický farársky fond a na výstavnú základinu modlitebny obetovala po 1000 korún. Katolíci, učte sa od nej veľkodušnej obetivosti!

Obef svojho povolania. Štefan Burándik, kňaz ostrihomskej arcidiecésy, farár z Kútov, 3. apríla po krátkom utrpení zomrel. V najkrajšom mužskom veku zosnulý farár stal sa obeťou oddaného a sebaobetavého plnenia svojej kňazskej povinnosti. Dobrovoľne sa podujal o duševné opatrovanie a spovedanie na Morave v susednom Lundenburgu zčiasťky na nákazlivé choroby ležiacich vojakov a počas prisluhovania sviatosti zomierajúcich od jedného chorého vojaka pritiahol si týfus, na ktorý o krátky čas zomrel. Smrť zosnulého farára v širokých kruhoch vzbudila veľú a srdečnú sústrasť.

Zákaz pltníčiť. Podžupan stolice biharskej od ministra vnútra dostal nariadenie, dľa ktorého pltničenie dľa možnosti treba obmedzovať. Na budúce výlučne len vo dne slobodno pltníčiť. V noci, v hmle, v čas búrky, keď padá sňah, plte pod mostami vôbec nesmú zastať a pltníci povinní sú strážníkom ukázať svoje legitimácie.

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

Všetci, pri ktorých nestojí poznámka «mrtvý», sú ranení.

Písmeny *ppl.* znamenajú peší pluk; *hp.*, honvédsky pluk; *komp.*, je toľko ako kompánia; *lp.*, landšturmistický pluk; *jb.*, jágerský bataillon.

Zo 72. spoločného pešieho pluku prešporského: Boškovič Matej (Lamač, st. prešporská) 14, Boszmann Ignác, Bozsing Daniel (Vizkelet, st. prešporská) 1 z., Bronis Franc (Zvončín, st. prešporská) 4, Branka pešiak, Bublíš Teofil (Malé Kostolany, st. nitrianska) 4, Bučko Jozef pešík †, Butz Adalbert 13, Chmela Libor (Istvántelek, st. prešporská) 1 z., Chorváth Štefan (Vága, st. prešporská) 1 z., Chrappa August (Sv. Juraj, st. prešporská) 1 z., Chudi Rudolf 1 z., Chudy Ján (Čachtice, st. nitrianska) 15 †, Chvostek Ján (Cáčov, st. nitrianska) 1 z., Chvostek Jozef (Hattyupatak, st. prešporská) 1 z., Čabla Ján (Voderady, st. prešporská) 13, Čako Gašpar (Gerencsér, st. nitrianska) 15, Čapla August (Voderady) 1 z., Čech Martin, Černava Gustav (Pezinok, st. prešporská) 10 †, Čisár Ludvik 9, Čizik Alojz 13,

Čoča Ján, Čulen Štefan (Gázlós, st. nitrianska) 4, Daniel Július (Magyarfalu, st. prešporská) 4, Danihel Vít (Láb, st. prešporská) 2 z., Daniš Ignác (Boleráz st. prešporská), Dionberger Štefan (Kislévard, st. prešporská) 1, Dlhý Štefan (Borsós, st. nitrianska) 11, Dobšovič Franc (Cserfalu, st. prešporská) 13 †, Dorn Anton 1 z., Dovičič Rudolf (Veľké Kostolany, st. nitrianska) 4, Dovrtil Karol (Kopcsány, st. nitrianska) 2, Drabant Ján (Piešťan) 1 z., Drahoš Ján (Felsőleszé st. nitrianska) 1 z., Drahoš Tomáš (Borsós, st. nitrianska) 15 †, Drobni Peter (Vágbori, st. nitrianska) 4, Demel Aurel pridelený ku plukovnímu štábu, Dubrava Andrej (Pered, st. prešporská) 1 z., Dudašek Ján 1 z., Duduc Ján 13 †, Duga Štefan (Myjava) 15, Dugovič Jozef (Pozsonysárfő) 11, Dunajčík Ján (Lubina, st. nitrianska) 1 z., Dušanek Ignác (Felsődiós, st. prešporská) 1 z., Dzibela Ján (Halmos, st. prešporská) 1 z., Eliz Ján (Széleskut, st. prešporská) 15, Ernst Artur (Kukló, st. prešporská) 15, Fábry Alexander z., Farkas Michar (Terlény, st. prešporská) 14, Fasima Štefan (Pozsonydivánka) 1 z., Fecske Ladislav (Nagyfödemes, st. prešporská) 4, Fekete Jozef (Nagylég, st. prešporská) 1 z., Ferek Rudolf (Nezsnafalva, st. nitrianska) 1 z., Fereczfi (Bauer) Jozef (Častá, st. prešporská) 13, Filo Alexander (Taksonyfalva, st. prešporská) 3 †, Fischer Ignác (Dunaszerdahely, st. prešporská) 11, Forró Anton (Lozorno, st. prešporská) †, Forró Anton (Lozorno, st. prešporská) 11, Forró Martin 13 †, Frkal Ján (Častá, st. prešporská) 10, Fürstzeller Anton (Szenc, st. prešporská) 4, Futó Franc (Deáki, st. prešporská) 15, Gabriel Ján (Császkó, st. nitrianska) 15, Gabriš Michal (Nagymagasfalu, st. prešporská) 1 z., Gajar Jozef (Dojč, st. nitrianska) 4 †, Gajda Vendel Gallo Jozef (Vrbové, st. nitrianska) 14, ranený a zajatý, Galambos Vít (Pénteksúr, st. prešporská), Galányi Anton (Borsós, st. nitrianska) 13, Galik Ján (Nagysenkőcz, st. prešporská), Galko Juraj (Lubina, st.

nitrianska) 1 z., Glassa Karol (Cífer, st. prešporská) 1 z., Glasza Koloman (Papfa, st. prešporská) 15, Gottlieb Mendel, Görföl Jozef (Jóka, st. prešporská) 15, Gratzer Ján (Dévény, st. prešporská) 1 z., Gula August (Veľké Kostolany, st. nitrianska) 12.

(Pokračovanie nasleduje.)

Ako žiju ruskí zajatci v šamorinskom (Somorja) tábore?

Zdravotné pomery v šamorinskom tábore ruských zajatcov sú čo možno najlepšie. Sú tam medzi iným dva veľké kúpele, v ktorých každodenne kúpe sa pol-druha tisíc zajatcov. Dostávajú čistú bielizeň, čisté vrchné šaty a dľa potreby nové čizmy. Každých desať dní dostávajú medzinárodným usnesením určený plat. Cez sviatky dostali duplovanú menážu. S poníženou vďačnosťou prijali doručené im dary, najviacej ale tešili sa duplovaným porciám. O dobrom apatite ruských zajatcov svedčí to, že v deväťadvadsiach kuchyniach tábora predoslého mesiaca spotrebovali:

35.455	kg. mäsa,
44.900	« zemiakov,
16.995	« riže,
63.000	« cibule,
4.793	« fazule,
14.780	« gerštle,
7.400	« soli,
7.650	« zelenín,
3.097	« múky,
27.630	« kapusty,
300.750	« 700 grammového chleba.

Okrem toho spotrebovali obrovské množstvo, tárhone, omasty, cukru a papriky. Hodnota jednomesačného zaopatrenia ruských zajatcov len v tomto tábore obnáša: 368.429 korún.

Šijací stroj

Na pohodlné malé čiastočné splácanie predáva **FRANZ BAUMGARTEN** Budapešť, VII., Rózsa-u. 27. Telefon József 33-72.

Za šlosiarskych učňov

prijmu sa traja chlapeci z dobrého domu. Poštový kolok k odpovedi má pripojený byť. — Leopold **Pozsgay** Budapešť, VIII., Német-utca 16. číslo.

Pýtajte si

zdarma a franko môj hlavný cenník opatrený so 4000 vyobrazeniami hodín, zlatého a strieborného tovaru, hudobných nástrojov taktier tovaru z ocele a kože, ako aj rôznych toaletných a iných v domácnosti potrebných článkov, zbrane atď.

Prvá dielňa hodín

Ján Konrad

c. a k. dvorný zásielca

Brüx číslo 717. (Čechy.)

Nicklové-Roskopf hodinky

K 3-90; 4-20; 5-—

Strieborné hodinky K 8-40.

Nicklový budiček K 2-90.

Budiček s duplovaným zvonom K 4-—

Zasielanie s poštovou dohlietkou. Žiadne riziko.

Zámena povolená alebo návrat penazi.

51 rokov v obchode, vyzkúmane dobrá osada na kosa.

Nikto nikdy nemal lepšej kosa, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivého ostria zlatú kosu, za ktorú nás požeňovať bude. Tieto kosa už od 50 rokov rozposielame najväčším pántvram a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesodpovedné zameníme zdarma. — Cena jednej «**Bazilika zlatej kosa**» s poštovou dohlietkou:

70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
----	----	----	----	----	----	-----	---------

Cena 1 kosa 2-20 2-30 2-40 2-50 2-60 2-70 2-80 3-20 kor.

Cena 1 kusa Bazilika diamantovej osielky 1-50 kor. Takej nikdy nebolo. Zvláštne upozornenie pre sbierateľov kupcov na kosa. Pri kúpe 10 kusov kosa 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 30 kusov, zdarma posielame 3 kusy alebo jeden výborný 6 výstr. revolver, alebo jeden opravdové postriebrený metalový križ. Prosíme na každý pád žiadať si náš veľký obrázkový cenník. Zdarma ho pošleme a každému spôsobíme s ním veľkú radosť. — K dostaniu v obchode: **Jozef Marosi a Syn.** Esztergom 15. číslo. 51 ročná osada na kosa a veľký obchodný dom.

